

#### جعبه جادو

#### حسرت نخوریم

#### دوبله انیمیشن‌ها را دریابیم

#### رامکِ صبیحی

■ ۱- چند سالی است (می‌توانید، بخوانید حداقل دودهه) هرزمان صحبت از دوبله به میان می‌آید، مردم، کارشناسان و منتقدان و حتی خود دوبلورها و گوینده‌ها، حسرت کیفیت دوبله‌های گذشته و افسوس صداهای ماندگاری را می‌خورند که یا از میان ما رفته‌اند یا به هر دلیلی کم‌کار شده‌اند. اما واقعیت این است که در تمام این سال‌ها، دوبله با افتخویر به راهش ادامه داده، گاهی توانسته خود را به نقطه اوج برساند و گاه هم کیفیت ضعیف آن، از نهاد همه برآورده است.

بعد از انقلاب اسلامی تا اواسط دهه ۶۰ گوینده‌های معروف عرصه دوبله، همچنان در معدود فیلم‌های ایرانی که ساخت می‌شد، صحبت می‌کردند و به دلیل محدودیت ورود فیلم‌های خارجی، فعالیت آنها در سینما اندک بود. سال ۱۳۶۴ بنیاد سینمایی فارابی، مقرراتی را وضع کرد که طبق آن فیلم‌های سینمایی باید صدابرداری سر صحنه می‌داشتند و در صورت فراهم نبودن شرایط، خود بازیگرها به جای خودشان حرف می‌زدند. این ضابطه، بحث‌ها و جدل‌های بسیاری را موجب شد که خلاصه آن می‌شود اینکه گوینده‌ها معتقد بودند، تعدادی از بازیگران صدای خوبی ندارند و باید گوینده به جای آنها صحبت کند و همچنین برخی بازیگرها با چم و خم حرفه دوبله آشنا نیستند و نمی‌توانند به اصطلاح سینک باشند. به‌حال این مقررات زمینه‌ساز شکل‌گیری ورشد کمی و کیفی حرفه صدابرداری سر صحنه در سینمای ایران و البته تلویزیون شد، هرچند دوبلورها را بیش از پیش محدود کرد و برخی از صداهای آشنا هم جایی وطن کردند.از اوایل دهه ۷۰ با آزادسازی ویدیو و شروع فعالیت موسسه رسانه‌های تصویری، دوبله فیلم‌های خارجی عرصه جدیدی برای گوینده‌های قدیمی و تازه‌کار شد و بحث‌هایی را هم در ارتباط با مشکلات ورود تیروهای تازه‌نفس به دوبله برانگیخت.

البته در تمامی این سال‌ها و در کنار همه باید و نبایدهای سینما، تلویزیون راه خود را ادامه داده و می‌دهد به طوری که می‌توان از اواسط دهه ۶۰ مجموعه‌های تلویزیونی متعددی را به یاد آورد که هم سریال‌های تلویزیونی خوبی بودند و هم دوبله‌های به‌یادماندنی داشتند. تلغیر مجموعه مارکوپولو، ارتش سری، لیه‌تاریکی، شرلوک هولمز، پوآرو، خانم مارپل، قصه‌های جزیره و نیز مجموعه‌هایی که این روزها در حال پخش است، مانند پرستاران.

در واقع مقصد نگارنده از یادآوری بسیار مختصر سرگشت دوبله طی ۳۰ سال گذشته، تاکید همین نکته است که دوبله در تمامی این سال‌ها به راه خود ادامه داده و سبب افت و خیز آن، مجموعه دلایلی است که



همواره هم از سوی دوبلورها و هم از سوی صاحب‌نظران به آنها اشاره می‌شود. فقط کافی است به گفت‌وگوهای کوتاه و بلند گوینده‌ها و مدیران دوبلاژ نگاهی بیندازید. در اکثر آنها به مواردی چون تعجیل در دوبله آثار، ترجمه غلط، تغییرات غیرضروری داستان، سپردن اثر به دست افراد نالیده، انتخاب نامناسب گوینده‌ها و از همه مهم‌تر کیفیت خرد اثر، به‌عنوان دلایل اصلی گفتِ کیفی دوبله یک فیلم یا سریال اشاره می‌شود و اینها یعنی در آثاری که از یک‌سوی این موارد کلاما تا حدودی برطرف و از سوی دیگر تعهد، خلاقیت و صداقت گروه دوبله اثر هم همراه کار شده، کیفیت دوبله قابل قبول شده است که نمونه‌هایش در سینما و تلویزیون کم نیستند.

۲- حکایت دوبله انیمیشن در ایران به دهه ۴۰ برمی‌گردد. معروف‌ترین انیمیشنی که در آن دوران دوبله شد، عصر حجر بود که هنرمندانی چون منوچهر نوزری، محمود قنبری و اکبر منانی گوینده‌های اصلی آن بودند و توانستند با صداسازی‌های دلنشین‌شان شخصیت‌های این انیمیشن را برای تماشاگران شیرین‌تر کنند. طی این پنج دهه، تعداد انیمیشن‌هایی که دوبله بسیار خوبی داشتند، کم نیست. در واقع کیفیت

دوبله انیمیشن، برای مدیران دوبلاژ، مترجمان و نیز گوینده‌ها بسیار جدی بود، به طوری که حتی گروهی از گوینده‌ها به انیمیشن‌گو شهرت یافتند. آنها دوبلورهای توانایی بودند – و هستند – که می‌توانستند به جای شخصیت‌های متفاوت انیمیشن‌ها از حیوان‌ها تا اشیاء و آدم‌های معمولی تام‌وجوات عجیب و غریب به شیوه‌ای صحبت کنند که همه آنها برای مخاطبان اصلی این آثار یعنی کودکان، قابل باور و دوست‌داشتنی و خاطره‌انگیز باشند. انیمیشن‌هایی چون رابین‌هود، مهاجران، خانواده دکتر انرست، باربا پاپا، بابا لنگ‌دراز، زنان کوچک از یاد ما محو‌ناشدنی است. اما آنچه امروز در مورد دوبله تعدادی از انیمیشن‌ها چه در تلویزیون و چه در شبکه نمایش خانگی نگران‌کننده است، کیفیت ترجمه و نحوه دوبله اثر و صداسازی‌هایی است که گاه بسیار دلخراش و مایوس‌کننده هستند، به نحوی که حتی کودکان عاشق انیمیشن را هم دل‌زده و خسته می‌کنند. دوبله انیمیشن به‌ویژه در آثار ارایه‌شده در نمایش خانگی دچار تمسخر لچه‌ها و گویش‌ها، استفاده از الفاظ و ادبیات لمبنی شده است. تکرار صدها و تپود تنوع هم از مدتی پیش، دامن‌گیر انیمیشن‌های تلویزیونی است. متأسفانه در مواردی هم که برای یک شخصیت انیمیشن، صدا و تپه‌سازی موفقی می‌شود، آن را در آثار گوناگون کوتاه و بلند و ایرانی و خارجی به حدی تکرار می‌کنند که لذت شنیدنش را از مخاطبی می‌گیرند.

■ **انجمن دوبله ایران قرار بود برای پنجاهمین سالگرد دوبله ایران جشنی را بگیرد که البته فعلا به تعویق افتاده است. درباره برگزاری این جشن می‌فرمایید؟**

ما در انجمن گویندگان و سرپرستان دوبلاژ از مدت‌ها پیش به این فکر بودیم که جشنی برگزار کنند و از پیشکسوتان این هنر تجلیل به عمل آید. فهرستی از پیشکسوتان این رشته را انتخاب کردیم و قرار است که به بهانه این جشن از این استادان تقدیر کنیم. هر چند که به نظرم نمی‌توانیم از همه پیشکسوتان تقدیر کنیم.

■ **البته قرار بود این جشن ۲۶ خرداد برگزار شود. چطور شد که مراسم به تأخیر افتاد؟**

بله، قرار بود که مراسم در خرداد ماه برگزار شود اما یک‌سری مسایل پیش آمد که از گذشته هم وجود داشت و به همین دلیل ناگزیر شدیم که آن را برای چند هفته‌ای به تعویق بیندازیم.

■ **یعنی مشکل خاصی به وجود آمد که باعث شد جشن را به تأخیر بیندازید؟**

نه، مشکل خاصی نبود. کسی که مجری طرح برگزاری این جشن بود و تعهداتی برای اجرای آن داشت، دچار مشکل شد و به همین دلیل نتوانست شرایط را تکمیل کند. به همین دلیل ما هم ترجیح دادیم که جشن به تعویق بیفتد تا در یک زمان مناسب‌تری با شرایط بهتر برگزار کنیم. به هر حال چند سالی هست که ما به این فکر هستیم که این جشن را برگزار کنیم و حتماً هم این اتفاق می‌افتد.

■ **کنتمای که در جشن شما وجود دارد، این است که انجمن گویندگان و مدیران دوبلاژ ایران اعلام کردند که جشن پنجاهمین سالگرد دوبله ایران، در حالی که به نظر قدمت دوبلاژ ایران بیشتر از ۵۰ سال است.**

بله. همان‌طوری که شما می‌گویید قدمت دوبله ایران چیزی در حدود ۶۵ سال است. ما ۵۰ را به عنوان یک جور سمبلیک گذاشتیم. دویستان در صحبت‌هایی که داشتند، پیشنهاد دادند با توجه به اینکه ۵۰ سال رد است، انتخاب شود. البته این نکته را در سوال بالایی شما یادم رفت بگویم که ما این جشن را حتماً خواهیم گرفت. حالا ممکن است مکانی که قرار بود جشن برگزار شود تغییر کند، یا شکل آن دچار تغییراتی شود اما همه تلاش‌مان را می‌کنیم که همین تیرماه مراسم برگزار شود. یعنی امیدواریم در تیر ماه برگزار شود.

■ **در سال‌های اخیر دوبله ایران به تلویزیون منحصر شده است. ما مثل گذشته فیلم‌های سینمایی خارجی را در سینما اکران نمی‌کنیم و به همین دلیل هم بیشتر فیلم‌هایی که دوبله می‌شود، با مجموعه‌های تلویزیونی هستند. با فیلم‌هایی که در تلویزیون روی آنتن می‌روند، وضعیت دوبله‌های تلویزیونی را چگونه می‌بینید؟ به نظر می‌آید که دوبله ایران با سال‌های طلایی خود خیلی فاصله دارد؟ به خصوص از صداهایی که یک زمانی در تلویزیون می‌شنیدیم، کمتر خبری هست.**

اتفاقاً به نظر من خیلی از فیلم‌هایی که دارد دوبله می‌شود چه در تلویزیون و چه خارج از تلویزیون، خیلی خوب دوبله می‌شود. اگر ما گاهی شاهد فیلمی هستیم که یک کمی ایراد دارد و دوبله‌اش در حد خوبی نیست، بارها گفته‌ام که به دلیل شتابزدگی در آماده‌سازی فیلم‌هاست. یک زمانی یک فیلم باید ظرف ۴۸ ساعت برسد به آنتن و در عرض این زمان باید ترجمه شود و بعد گوینده‌ها کار را دوبله کنند اما اکثر فیلم‌هایی که الان در حال دوبله شدن است، کارهای خوبی است.

■ **من نمی‌گویم که دوبله‌ها کیفیت‌شان پایین است. می‌دانم که همین الان تعداد زیادی دوبلور جوان وارد عرصه دوبلاژ شدند که خیلی خوب بلدند تیپ‌سازی کنند اما خیلی از آثاری که خود شما هم به عنوان مدیر دوبلاژ با گوینده حضور داشتید، الان تکرار نمی‌شوند. مثلاً دوبله سندباد یا پینوکیو و مجموعه تلویزیونی مثل ارتش سری. این بخشی که به حس نوستالژی یک ما مربوط می‌شود را قبول دارم اما به‌نظرم اگر از ارتش سری در خاطره‌ها مانده به دلیل دوبله خوش بوده است.**

بله. ارتش سری یکی از فیلم‌هایی بود که آقای ایرج ضایی زحمت کشیدند و گوینده‌های خوبی را هم دعوت کردند. کار خیلی خوب دوبله شد.

■ **چرا الان ما کارهای شبیه ارتش سری نداریم؟ علت این موضوع تنها مشکل دوبله نیست. به نظرم یک دلیل اینکه آثاری که الان پخش می‌شوند و مردم کمتر آنها را**

می‌بینند، این است که الان تعداد شبکه‌های تلویزیونی افزایش پیدا کرده و به ازای آن تعداد فیلم‌ها و مجموعه‌هایی که پخش می‌شود هم بالا رفته است. لایه‌ای این فیلم‌هایی که پخش می‌شود همه جور فیلمی با همه کیفیتی هست. فیلم‌هایی با دوبله‌های شاخص هم می‌توانید ببینید.

■ **همین یعنی یک تعداد انگشت شمار فیلم خوب در میان تعداد زیادی فیلمی که پخش می‌شود، وجود دارد و آنها هم مورد توجه قرار نمی‌گیرد، علت چیست؟**

ببینید اگر شما بخواهید معیارتان برای قضاوت ارتش سری باشد، نه، ارتش سری یک شاخص بود، می‌تواند هر کار دیگری باشد.

من به زمانی اشاره می‌کنم که مثلاً سندباد یا پینوکیو دوبله می‌شد. ببینید آن زمانی که این دو مجموعه دوبله می‌شد، واقعا همین یکی، دو مجموعه بود. اما شما ببینید امروز چند مجموعه تلویزیونی در حال آماده‌سازی است. در گذشته که شما می‌گویید کارهای خوب و تأثیر گذار وجود داشت از همین تلویزیون چند مجموعه پخش می‌شد؟ یک ارتش سری بود که آن هم یک سریال استخوان‌داری بود و با تلاش خوب دوستان ما در واحد دوبلاژ یک کار ماندگار شد. یا مثلاً پوآرو که آقای عطالله کاملی دوبله کردند.

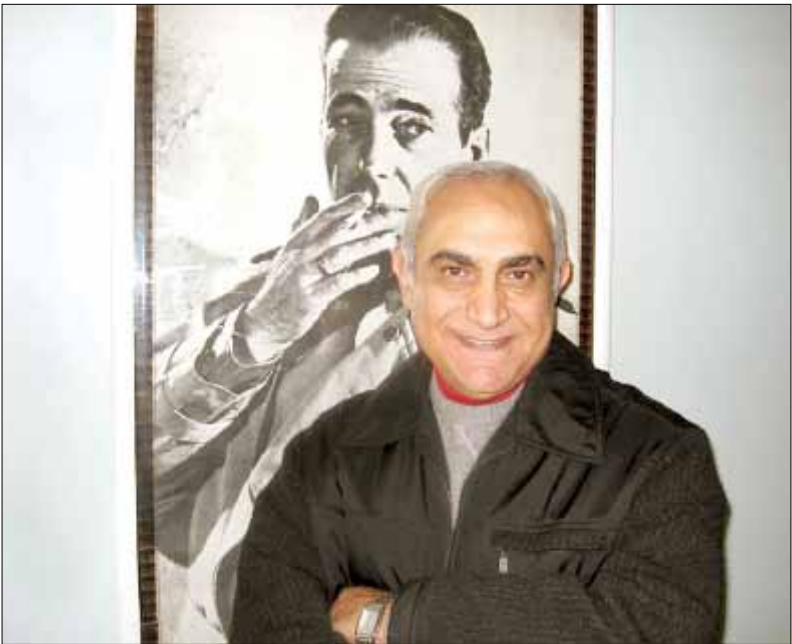
اما مثلاً تا مدت‌ها صدای خانم غزونی که شنیده می‌شد، مردم می‌گفتند هانیکو در دانستان یک زندگی است، یا صدای خانم شیراز که یادآور صدای اوشین بود اما هیچ گوینده‌ای به نام کاراکترش معروف نمی‌شود؟ همین الان هم صدای خانم غزونی با اسم هانیکو یا اوشین شناخته می‌شود؟ در حالی که خانم غزونی کارهای خیلی خوبی در این سال‌ها انجام دادند. البته خانم غزونی الان هم کارهای خوبی انجام می‌دهند اما کمابیش و نه مثل گذشته اصلاً باز هم تاکید می‌کنم چون تعداد اینها در گذشته اندک بود و مردم هم سرگرمی دیگری نداشتند، می‌نشستند کارهای ما را تماشا می‌کردند. به عنوان مثال می‌نمشند ارتش سری را ببینند. یا مثلاً جزیره اسرارآمیز را می‌دیدند و دنبال می‌کردند. اما الان شرایط به سمتی رفته که مردم حتی یک مجموعه را هم دنبال نمی‌کنند. از یک سوی دیگر این مجموعه‌ها و فیلم‌هایی که دوبله می‌شود هر کدام به یک کشور خاص تعلق دارند که فرهنگ‌های متفاوتی دارند.

## تلویزیون

گفت‌وگو با ناصر ممدوح مدیر انجمن گویندگان فیلم

# تعداد شبکه‌ها باعث شاخص نشدن فیلم‌ها شده است

فرزانه ابراهیم زاده



دوبله ایران امسال حدوداً ۶۵ ساله می‌شود. ۶۵ سالی که بی‌تردید فرصت لازم بود تا این هنر بعنوان یکی از بهترین نمونه‌های دوبله در جهان نگوییم، حداقل در آسیای خودمان بود. تا همین ۲۰-۱۰ سال پیش ما به اینکه دوبله ایران منحصر ترجمه و برگردان فیلم‌ها برای تلویزیون بود هم وضعیت دوبله ایران قابل قیاس با سایر کشورها نبود. نمونه‌اش دوبله مجموعه‌های تلویزیونی مثل داستان زندگی، سال‌های دور از خانه، ارتش سری، مجموعه پوآرو و انیمیشن‌هایی چون سندباد، پینوکیو و جزیره اسرار آمیز بود اما این روزها با وجود گسترش شبکه‌های تلویزیونی وضعیت دوبله ایران با روزهای طلایی خود فاصله زیادی گرفته است. انجمن گویندگان و مدیران دوبلاژ ایران، مدتی است قرار است به پاسداشت این هنر، مراسم یادبودی برای بزرگان این رشته برگزار کند. جشنی که فعلاً به دلیل برخی از شرایط به تعویق افتاده اما ناصر ممدوح رییس انجمن مدیران دوبلاژ ایران می‌گوید این جشن حتماً در تیر ماه برگزار می‌شود. به بهانه این جشن درباره وضعیت دوبله در ایران پای صحبت‌های ممدوح نشستیم که معتقد است هنوز هم دوبله ایران وضعیت خوبی دارد اما اگر کسی فیلم‌ها بدش نمی‌ماند به دلیل تعدد فیلم‌های به نمایش در آمده است.

ممکن است ببینند یک سریال را یک قسمت‌ش را ببینند و بقیه را دیگر دنبال نکند. اما در آن زمان ما دو کاتال تلویزیونی داشیم که هر کدام هم همه روز هفته سریال نداشتند. خوب برای همین هم آن سریال‌ها دیده می‌شد.

■ **نظارتی از انجمن دوبلاژ خبر کار دوبلورها با این مدیران دوبلاژ هم می‌شود؟**
کار انجمن، نظارت نیست، ما همیشه حرف‌مان این بوده که تعداد زیاد فیلمی که پخش می‌شود، وجود دارد و آنها هم مورد توجه قرار نمی‌گیرد، علت چیست؟
ببینید اگر شما بخواهید معیارتان برای قضاوت ارتش سری باشد، نه، ارتش سری یک شاخص بود، می‌تواند هر کار دیگری باشد.

من به زمانی اشاره می‌کنم که مثلاً سندباد یا پینوکیو دوبله می‌شد. ببینید آن زمانی که این دو مجموعه دوبله می‌شد، واقعا همین یکی، دو مجموعه بود. اما شما ببینید امروز چند مجموعه تلویزیونی در حال آماده‌سازی است. در گذشته که شما می‌گویید کارهای خوب و تأثیر گذار وجود داشت از همین تلویزیون چند مجموعه پخش می‌شد؟ یک ارتش سری بود که آن هم یک سریال استخوان‌داری بود و با تلاش خوب دوستان ما در واحد دوبلاژ یک کار ماندگار شد. یا مثلاً پوآرو که آقای عطالله کاملی دوبله کردند.

اما مثلاً تا مدت‌ها صدای خانم غزونی که شنیده می‌شد، مردم می‌گفتند هانیکو در دانستان یک زندگی است، یا صدای خانم شیراز که یادآور صدای اوشین بود اما هیچ گوینده‌ای به نام کاراکترش معروف نمی‌شود؟ همین الان هم صدای خانم غزونی با اسم هانیکو یا اوشین شناخته می‌شود؟ در حالی که خانم غزونی کارهای خیلی خوبی در این سال‌ها انجام دادند. البته خانم غزونی الان هم کارهای خوبی انجام می‌دهند اما کمابیش و نه مثل گذشته اصلاً باز هم تاکید می‌کنم چون تعداد اینها در گذشته اندک بود و مردم هم سرگرمی دیگری نداشتند، می‌نشستند کارهای ما را تماشا می‌کردند. به عنوان مثال می‌نمشند ارتش سری را ببینند. یا مثلاً جزیره اسرارآمیز را می‌دیدند و دنبال می‌کردند. اما الان شرایط به سمتی رفته که مردم حتی یک مجموعه را هم دنبال نمی‌کنند. از یک سوی دیگر این مجموعه‌ها و فیلم‌هایی که دوبله می‌شود هر کدام به یک کشور خاص تعلق دارند که فرهنگ‌های متفاوتی دارند.

خوش بوده است.

بله. ارتش سری یکی از فیلم‌هایی بود که آقای ایرج ضایی زحمت کشیدند و گوینده‌های خوبی را هم دعوت کردند. کار خیلی خوب دوبله شد.
■ **چرا الان ما کارهای شبیه ارتش سری نداریم؟**
علت این موضوع تنها مشکل دوبله نیست. به نظرم یک دلیل اینکه آثاری که الان پخش می‌شوند و مردم کمتر آنها را

می‌کردند پشت صحنه دوبله بود و من دیدم آقای تهاسب و جلیلودن داشتند صحبت می‌کردند. آقای اسماعیلی و خیلی دیگر از همکاران پیشکسوت ما هنوز هم با تلویزیون همکاری می‌کنند. چه در بخش صدا و چه در بخش مدیریت این همکاری هنوز هم وجود دارد. منتهی الان بیشتر عرصه برای جوان‌ها گذاشته شده تا خودشان را نشان بدهند.

■ **یعنی می‌خواهید بگویید دلایل این نیست که از آن طرف مشکلاتی وجود داشته است. مثلاً در بخش مالی پایین بودن دستمزدها و ارج نگذاشتن به پیشکسوت‌ها و دلایل دیگری از این قبیل باعث نشده تا پیشکسوت‌های ما در دوبله با تلویزیون قهر کنند؟**

ببینید همکاران ما به‌خصوص بزرگان دوبله با عشق و علاقه آمدند و به مسایل مادی خیلی توجه ندارند. همین که بتوانند کاری بکنند و این کار ماندگار شود، افتخار می‌کنند. خود من دلم می‌خواهد در فیلم حرف بزنم؛ منتهاً در فیلمی که از اساس درستی برخوردار باشد، نه اینکه در هر فیلمی حرف بزنم. من در فیلم‌های چینی و ژاپنی نمی‌توانم خیلی نقش داشته باشم.
■ **یک موضوع دیگری که خوشحال می‌شوم نظر شما را بداند این است که این روزها تعدد شبکه‌های تلویزیونی ماهواره‌ای که خارج از ایران برنامه‌هایی را آماده‌سازی می‌کنند را شاهد هستیم. مدتی است که برخی از این شبکه‌ها شروع به دوبله سریال‌هایی از کشورهای آمریکای لاتین و کره‌ای کرده‌اند. تعدادشان هم کم نیست. دوبله‌های بد و صداهای آزاردهنده که اتفاقاً خیلی هم ببیننده دارد. دوبله‌هایی که هیچ ربطی به پیشینه در خشان دوبله ایران ندارند.**

ببینید دوبلورهایی که در این سریال‌ها صحبت می‌کنند، تعدادی از جوان‌هایی هستند که به کار دوبله علاقه‌مند هستند و از آنجایی که صدایشان آنقدر خوب نبوده که بتوانند به جمع همکاران ما در انجمن گویندگان فیلم بپیوندند دور هم جمع شدند و به صورت زیرزمینی دارند کار دوبله انجام می‌دهند. من نام زیرزمینی به این گروه‌ها می‌دهم. همان‌طوری که گفتم دور هم جمع می‌شوند و برای این شبکه‌ها با ترجمه‌های بد دوبله می‌کنند. همکاران ما در این شبکه‌ها فیلم ببینندند دور هم جمع می‌شوند و به صورت زیرزمینی دارند کار دوبله انجام می‌دهند. من نام زیرزمینی به این گروه‌ها می‌دهم. همان‌طوری که گفتم دور هم جمع می‌شوند و برای این شبکه‌ها با ترجمه‌های بد دوبله می‌کنند.
■ **آیا راهی برای مقابله با این جریان نیست؟ چرا که این دوبله می‌تواند به ذائقه مخاطبان دوبله آسیب برساند.**

این را باید در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی راهی برایش ببیندشند. یکبار هم خود من طرحی دادم که بیايند به جای مقابله اجازه بدهند که فیلم‌هایی که قرار است این طور دوبله بشود را نظارت کنیم و پالایش شده و کنترل شده ترجمه کنیم. نه اینکه هر صدایی را با هر صحنه‌ای نشان بدهند.
■ **و البته صداهایی که اصلا صداهای خوبی نیست.**
بله. در میان جوان‌هایی که با ما همکاری می‌کنند، صداهای خیلی خوبی هستند که می‌توانند نقش داشته باشند.
■ **هنوز هم انجمن گویندگان فیلم و مدیران دوبلاژ سخت عذومی گیرند؟**

نه، اصلاً چنین چیزی نیست. ما در انجمن، فرم‌هایی داریم که علاقه‌مندان می‌آیند و پر می‌کنند و هر یکی، دو سال هم تست می‌گیریم. با همکاری واحد دوبلاژ تلویزیون، همین سال گذشته ۱۷۰۰ نفر آمدند تست دادند که از میان آنها ۴۰ نفر انتخاب شدند.

■ **بعداً اینها آموزش‌های خاصی می‌بینند؟**

دو، سه ماهی در همان انجمن کلاس‌هایی می‌گذارند که این کلاس‌ها و تست‌ها همه رایگان است. اینها کسانی هستند که به جمع جامعه دوبلاژ اضافه می‌شوند. ما آنقدر احتیاج به دوبلورهای تازه‌ناریم چون فیلم به اندازه کافی نداریم. کلاس هزینه کمی دارد تا به جای ۴۰ نفر ۴۰۰ نفر را انتخاب می‌کردیم.

■ **تلاشی نشده تا دوبله به عنوان یک رشته تحصیلی یا دانشگاهی در آید؟**

دوبله گرفتن بیان که قبل از این هم رشته دانشگاهی بوده است و هنوز هم هست باید در کنار بزرگان در اتاق صدا نشست و یاد گرفت. آن طوری نیست که فیلم را بگذارند و بگویند ما جوری صحبت کنید. این تئوری یاد گرفتن همین می‌شود که این شبکه‌ها نشان می‌دهند. من که ندیدم اما می‌شوم که چه دوبله‌های ضعیفی می‌کنند.

■ **چند سال پیش انجمنی به نام انجمن دولرهای جوان راه افتاد که در کنار انجمن شما فعالیت می‌کرد. آیا این دو انجمن همراه شدند یا یکدیگر را خرد؟**
نه اینها خودشان مستقل برای خودشان عمل می‌کنند.
■ **بعداً اینها آموزش‌های خاصی می‌بینند؟**
دو، سه ماهی در همان انجمن کلاس‌هایی می‌گذارند که این کلاس‌ها و تست‌ها همه رایگان است. اینها کسانی هستند که به جمع جامعه دوبلاژ اضافه می‌شوند. ما آنقدر احتیاج به دوبلورهای تازه‌ناریم چون فیلم به اندازه کافی نداریم. کلاس هزینه کمی دارد تا به جای ۴۰ نفر ۴۰۰ نفر را انتخاب می‌کردیم.

■ **البته من به عنوان یک ببیننده ترجیح می‌دهم با صدای اصلی ببینم. اما دیدم که مثلاً در خانواده خودم پدرم ترجیح می‌دهد، دوبله شده باشد.**

هر کسی یک نظری دارد و آن نظر هم قابل احترام است. من خودم در هفته گذشته فیلمی را به مدیریت دوبله آقای فرهنگ‌شاهی، ۱۲۷ ساعت در نقش شخصیت اصلی صحبت کردم. به نظرم خود ببیننده باید تصمیم بگیرد که قرار است با چه سبکی ببیند و دوبله نمی‌تواند نقش زیادی ایفا کند. قطعاً یک کار فاخر و خوب، ببیننده خودش را دارد و مردم استقبال خواهند کرد.

#### صدا خانه

#### سلب اعتماد مخاطب

#### کتابیون اعظمی\*

■ **من فکر می‌کنم اگر امکانی فراهم می‌شد که فیلم‌های سینمایی که دوبله می‌شوند، اکران عمومی شوند و اینقدر قلع و قمع نشوند و ممیزی‌های عجیب و غریبی که داستان فیلم تغییر می‌کند اعمال نشود وضعیت دوبله بهتر نمی‌شود. فیلم‌هایی که در دسترس مردم است و مردم با زیرنویس می‌بینند و داستانشان را می‌دانند، می‌آید و یا دوبله مثله می‌شود و به مردم نشان داده می‌شود. همین باعث سلب اعتماد می‌شود. مخاطب وقتی اعتمادش را از دست بدهد، ترجیح می‌دهد که یک فیلم با زیرنویس یا با دوبله بد را اما حقیقی‌تر ببیند تا فیلمی را ببیند که مثله شده است.**

مردم فیلمی را که یکبار بدون هیچ ممیزی دیدند نمی‌توانند با یک دوبله خوب و داستان تازه ببینند. این توهین به شعور مخاطب و اثر هنری و کاری است که همکاران ما انجام می‌دهند. از نظر فرهنگی این قابل درک است که ممیزی‌ها رعایت شود، اما نه اینقدر به کل داستان زیر سوال برود. در فیلم‌هایی که در حال دوبله شدن است چنان نسبت‌ها و داستان تغییر می‌کند که انگار فیلم تازه‌ای دارید، می‌بینید.

این لطمه اساسی است که به دلیل آنکه فرهنگ ما اجازه نمی‌دهد خود فیلم‌ها را بدون هیچ حذف و جرحی ببینیم. قبلاً هم این جوری نبود که عین فیلم‌ها دوبله شود. به هر حال ما در جامعه‌ای زندگی می‌کنیم که مردم از لحاظ عرفی به یک سری اصول معتقدند، اما به نظر می‌رسد که الان یک جور دیگه‌ای این جریان اعمال می‌شود و روز به روز هم بدتر می‌شود. بنابراین مردم وقتی می‌بینند که این فیلم‌ها از اصلش فاصله می‌گیرد و آن چیزی نیست که می‌خواهند، ترجیح می‌دهند یا زیرنویس کار را ببینند یا به سراغ کاتال‌هایی بروند که الان با کیفیت خیلی پایین دوبله فارسی انجام می‌دهند. کم‌کم سطح توقع مخاطب با شنیدن این صداها پایین می‌آیند. این صداها یی شاید در ابتدا اعتراض‌هایی را برانگیزد اما کم‌کم گوش و ذائقه مردم به این صداها عادت می‌کند و توقع از دوبله هم پایین می‌آید. به این ترتیب همان طور که الان شاهد هستیم دوبله مخاطب‌های خوشش را کم‌کم از دست می‌دهد.

موضوع دیگری که باید به آن اشاره کرد، نوع انتخاب سریال‌هاست. باید در انتخاب این



سریال‌ها دقت بیشتری به خرج داد. شاید خیلی قبل‌تر از آنکه این مجموعه‌ها توسط کاتال‌های آن طرف آب با دوبله‌های بد و نازل پخش شوند مجموعه‌ای که اینها را خرید می‌کند با هوشمندی و درایت آنها را بخردند و دوبله کنند. تامين فیلم‌های خارجی باید در جریان آثار پربیننده و قابل دوبله آثاری که در سایر کشورها پخش می‌شود، قرار گیرد و سریع آنها را خریداری کنند. مثلاً در مورد «قرار از زندان» ما شانس آوردیم که همزمان شد و مخاطبان دوبله خوبی از این فیلم دیدند.

##### صداهای آشنا در کاتال‌های ممنوعه

اما در اینجا من می‌خواهم یک مشکلی را طرح کنم و آن هم این است که چه اتفاقی می‌افتد و کجای کار ما ایراد دارد که اتفاقی سریال‌هایی که ما داریم اینجا کار می‌کنیم در شبکه‌هایی که ما حق نداریم در آنها صحبت کنیم پخش می‌شود و هیچ‌کس هم جلو این کار نمی‌ایستد. هیچ‌کس هم سوال نمی‌کند از من که کتابیون اعظمی، تو که حق نداری در شبکه‌های ماهواره‌ای حرف بزنی و صدايت در فیلم‌هایی که آنها پخش می‌کنند شنیده شود، چرا صدايت پخش می‌شود.

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی یک سری محدودیت‌ها و ممنوعیت‌ها برای ما جامعه گویندگان فیلم گذاشته است که اگر از آنها تخلفی کنیم با ما برخورد می‌شود. اما هیچ فردی وکیل‌وصی این ماجرا نیست که بیايد برود جلو کاتال فارسی وان پخش نشود.

کل سریال فرار از زندان و چندین سریال دیگر دواستمان در آنها صحبت کردیم از این کاتال‌ها پخش می‌شوند. خود دوبله شده فیلم پخش می‌شود و کات می‌شود تک‌های که سانسور شده اضافه می‌شود و بعد دوباره صدای دوبله شده‌اش پخش می‌شود.

این چه جریانی است که جلو آن گرفته نمی‌شود. می‌گویند، دزدی است. اما به نظرم موضوع دیگری در جریان است چرا که اگر جریان دزدی باشد، می‌توانند شکایت کنند و آن را پیگیری کنند.

■\***گوینده فیلم و مدیر دوبلاژ صدای براون در پرستارها**